

Tudós fórum

A TUDOMÁNY VILÁGFÓRUMA ISMÉT BUDAPESTEN 2005. november 10–12.

Az előzmények 1999-re vezethetők vissza, amikor az UNESCO (az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete), valamint az ICSU (a Tudomány Nemzetközi Tanácsa, vagyis a világ nem kormányzati tudományos szervezeteinek szövetsége) együttesen Budapesten tartották a Tudomány Világkonferenciáját. A rendezvényen 134 ország illetve nemzetközi szervezet képviselői mondták el véleményüket a 21. század aktuális tudománypolitikai kérdéseiről. A világ mintegy ezer neves tudósa pedig huszonöt szekcióban vitatta meg a tudomány és a társadalom kölcsönhatásait.

A Világkonferencia Magyarország számára nagy nemzetközi sikert és elismerést hozott. Ennek jellemzésére csak egy adat: az UNESCO Közgyűlésén, 1999. november elején a Természettudományi Szekció ülésén Maurizio Iaccarino főigazgató-helyettes tájékoztatta a jelen lévő küldöttségeket a budapesti rendezvényről. Igen hízelgő értékelést adott a magyar hozzájárulásról. Az általános vitában hetvenhárom ország delegációja mondott köszönetet a magyar kormányoknak vagy a Magyar Tudományos Akadémiának.

Később Gulyás Balázs, az MTA külső tagja azt javasolta, hogy Magyarország rendezzen két évente World Science Forum-ot (Tudomány Világforumát). A javaslatot felkapták. Az egymást követő magyar államfők

és kormányok egyaránt megadták, illetve megadják az ehhez szükséges erkölcsi és anyagi hozzájárulást, támogatást. A Magyar Tudományos Akadémia vezetői elvállalták a szervezéssel, végrehajtással járó tevékenységet. A stratégiai cél az, hogy Budapest olyan fogalomná váljon a tudomány területén, mint Davos a világgazdaság vonatkozásában. Nagyvív terv, de véghezvihető, ha lesz elég türelem és következetesség a megvalósításban.

Az első ilyen rendezvényt 2003. november 10–12. között tartották Budapesten. Az együttműködő partnerek az UNESCO, az ICSU és az Európai Unió voltak. A Fórum a tudásalapú társadalom kérdéseivel foglalkozott. Kerekben háromszáz neves külföldi és száz magyar tudós vett rajta részt. Ez a rendezvény is sikeres volt tartalmi és szervezési vonatkozásban egyaránt. Ezzel megalapozódott a további világforumok budapesti megtartásának lehetősége.

Közeledik a második Tudomány Világforum, amelyre 2005. november 10–12. között kerül sor Budapesten. A rendezvény fő témája: tudás, etika és felelősség.

A rendezés alapvető struktúrája hasonló a 2003-ban tartott fórum beosztásához: plenáris ülések és tematikus szekcióülések a Magyar Tudományos Akadémia székházában és zárülés a Parlament Felsőházi termében. Ezúttal is 250–300 külföldi vendégre és száz magyar résztvevőre számíthatunk.

A fórum témája összetett és aktuális: a tudás, az etika és a felelősség viszonyát vizsgálja a legkülönbébb nézőpontokat, véleményeket figyelembe véve. Másként viszonyul ehhez a témához a tudós, akinek döntenie kell: tudományos eredményeit, felfedezéseit hogyan, mikor ossza meg kollégáival, illetve a politikai, gazdasági élet döntéshozóival. Osztozik-e a tudóssal a felelősségben az a politikus, aki a tudományos eredményeket felhasználva hoz meg egyes döntéseket? Az üzleti szféra fontos versenylőnyt lát a tudományos eredményekben és a kutatás-fejlesztésben, azonban érdekei sokszor ellenkeznek a tudományos nyilvánosság érdekeivel. S persze az ősi kérdés: előbbre jut-e a világ a tudás, a tudomány által? Csökken-e a szakadék a fejlettek és a harmadik világ között, javul-e mindannyiunk életminősége, megóvjuk-e a környezetet a jövőendő nemzedékek számára? Többek között ezekre a kérdésekre keresi a választ a második Tudomány Világfóruma.

Természetesen a rendezvénynek az is célja, hogy erősítse Magyarország nemzetközi tekintélyét, és emelje ki a Magyar Tudomány Akadémia nemzetközi tudományos életben és a tudománypolitikában betöltött innovatív szerepét.

A fórum időpontjának kiválasztása tudatos volt. November 3. – a Magyar Tudomány Ünnepe, melyet egyhetes hazai tudományos rendezvénysorozat követ. November 10-ét pedig az UNESCO már korábban a Tudomány Világnapjává (World Science Day) nyilvánította. Ily módon időben egybeolvad Budapesten a magyar és a nemzetközi megemlékezés a tudományról, annak társadalmi kapcsolatáról és egyúttal a tudósok felelősségéről, az emberiség, a technikai

haladás és a környezeti értékek közötti harmonikus viszonyok megteremtéséről.

A plenáris ülések előadói között neves tudományos, gazdasági és közéleti személyek vannak: Lámfalussy Sándor, az Európai Monetáris Intézet első igazgatója, Janez Potocnik, az Európai Unió tudományügyi főbiztos, Goverdhan Mehta, az ICSU elnöke, Lu Yongxiang, a Kínai Tudományos Akadémia elnöke, Csulabhorn Mahidol (Chulabhorn Mahidol) thaiföldi herceg, kutatóintézeti igazgató, El Hasszan bin Talal (El-Hassan bin Talal) jordániai herceg, a Római Klub elnöke, Alan I. Leshner, az American Association of Advanced Studies elnöke, Iszmail Szerageldin (Ismail Serageldin), az Alexandriai Könyvtár igazgatója.

Részt vesz továbbá a rendezvényen Maцуura Koicsiro, az UNESCO főigazgatója, aki UNESCO Díjakat fog átadni a Tudomány Világnapja alkalmából.

Az egyes szekcióülések témái a következők:

1. A tudósok és a politikai döntéshozók megközelítési módszerei
2. A szellemi kapacitás képzése és ennek felhasználása
3. Az üzleti világ szerepe
4. A fejlődő világ
5. A környezet jövője
6. A jövő nemzedék képzése

Speciális üléseket is szerveznek a fórum idején (*A tudomány a demokratikus világért: a parlamentek szerepe, Tudás, etika és felelősség a tudományos újságírásban*). Sor kerül egy izraeli-palesztin kerekasztal-megbeszélésre is *Tudomány a békéért* címmel.

Hencsey Gusztáv